

NVE

nve@nve.no

v/ Birgitte Kjelsberg

Deres ref.: 200805445

Vår ref.: 02 Sandeselva/JOV

Dato: 05.08.2015

KOMMENTARER TIL HØRINGSUTTALELSER – SANDNESELVA KRAFTVERK, MASFJORDEN, HORDALAND

NGK Utbygging AS har fått oversendt syv innkomne høringsuttalelser til Sandneselva kraftverk fra følgende instanser: Masfjorden kommune, Hordaland fylkeskommune, Fylkesmannen i Hordaland, Direktoratet for mineralforvaltning, FNF Hordaland, Naturvernforbundet Hordaland, Statens vegvesen region vest. I de etterfølgende avsnitt kommenteres høringsuttalelsene fra vår side.

Masfjorden kommune

Rådmannen, formannskapet og kommunestyret i Masfjorden kommune har alle kommet til at de støtter utbygging av Sandneselva kraftverk. Det påpekes likevel at det bør vurderes muligheten for en høyere minstevannføring av hensyn til bekkekløftsamfunn, fossekall og strandsnipe. Til slutt anføres det at det må tas hensyn til friluftslivet under anleggsperioden.

NGK Utbygging setter pris på vedtaket om å anbefale utbygging av Sandneselva kraftverk. NGK Utbygging har vurdert det til, etter langvarig erfaring fra tidligere prosjekter, at en minstevannføring lik 5-persentilen, skal være tilstrekkelig for å sikre levevilkår for bekkekløftsamfunn, fossekall og strandsnipe.

Utover minstevannføring vil NGK Utbygging forholde seg de grenseverdier for støy som følger av lov og forskrift, samt gjennomføre avfallshåndtering og tiltak mot forurensning etter lov og forskrift. I anleggsfasen er det i all hovedsak traktorvei og bygging av rørgate som vil kunne berøre friluftslivet i nevneverdig grad. Det legges likevel til grunn at dette ikke vil være til hinder for friluftslivet og en utbedring av veien vil i tillegg tilrettelegge for bedre vilkår for bruk av sykkel i området.

Hordaland fylkeskommune

Fylkesutvalget anbefaler utbygging av Sandneselva kraftverk under forutsetning av at det unngås skade på kulturlandskapstrekk, at en eventuell minstevannføring omvurderes med hensyn til bekkeløft, fossekall og strandsnipe, samt at det må settes opp reirkasser til fossekallen for å sikre at ikke trygge reirplasser forsvinner.

NGK Utbygging stiller seg positive til de foreslåtte avbøtende tiltak og setter pris på Fylkesutvalgets anbefaling. Videre legges det til grunn i konsesjonssøknaden at kulturlandskap skal kunne vedlikeholdes ved hjelp av midler fra kraftverket i fremtiden.

Fylkesrådmannen legger til grunn i sin vurdering at det er viktig for søker å unngå inngrep i/skape på kulturlandskapstrekk og at konfliktnivået for landskap vurderes til å være lavt. NGK Utbygging legger til grunn den samme vurderingen, noe som også har blitt lagt til grunn gjennom Multiconsult sin rapport.

Fylkesrådmannen anfører at tiltaket vil redusere levevilkårene for fuktgivende arter i bekkeløft av B-verdi, samt at tiltaket vil fjerne hekkeplasser for vanntilnyttede fuglearter som fossekall og strandsnipe.

Fylkesrådmannen anbefaler av den grunn å øke minstevannføringen noe.

NGK Utbygging stiller seg positiv til avbøtende tiltak, men er ikke av den oppfatning av at det skal være behov for å øke den planlagte minstevannføringen. I konsesjonssøknad og i Multiconsults rapport legges det til grunn at en minstevannføring lik 5 persentilene i tillegg til restvannføring skal være tilstrekkelig til å sikre at levevilkårene for fuktgivende artene i bekkekløfter opprettholdes. Under alle omstendigheter deler NGK Utbygging Fylkesrådmannens oppfatning av at konfliktnivået med det biologiske mangfoldet synes å være lavt.

Fylkesmannen foreslår videre at det settes krav om oppsetting av egne reirkasser for fossekallen. NGK Utbygging er av den oppfatning av at dette er et tiltak vi mener det er rimelig å stille krav til og vi stiller oss bak et slikt avbøtende tiltak.

Til slutt anføres det fra Fylkesrådmannen at de samfunnsmessige konsekvensene av tiltaket fremstår som i all hovedsak positive. NGK Utbygging setter pris på, og er fornøyd med at Fylkesrådmannen har den kommet til den konklusjonen at utbygging av Sandneselva kraftverk vil ha en samlet positiv samfunnsmessig innvirkning på lokalsamfunnet.

Fylkesmannen i Hordaland

Fylkesmannen ber NVE vurdere omfanget av det samlede utbyggingspresset i Haugsvædalen før et vedtak fattes. I den sammenheng anfører Fylkesmannen at søknaden ikke gir et utfyllende bilde av inngrepet og konsekvensene ved disse, at landskapsbildet og naturopplevelsene i området vil bli preget, at det er uheldig å miste inngrepsfri natur, samt at Stemmevatnet må undersøkes for å finne ut om det finnes ål i vassdraget. Til slutt ber Fylkesmannen NVE vurdere søknaden i lys av de mange utbyggingene i Masfjorden.

Fylkesmannen har for det første anført at søknaden ikke gir et utfyllende bilde av inngrepet og påfølgende konsekvenser. NGK Utbygging deler ikke Fylkesmannens oppfatning på dette punktet. For det første ville ikke utferdiget og sendt ut en søknad som etter NGK Utbyggings oppfatning hadde vært mangelfull. Videre er NGK Utbygging av den klare oppfatning av at konsekvensutredningen som har blitt lagt ved, på alle områder et utfyllende. Det foreligger ingen grunner til at det skal kunne sås om hvorvidt konsekvensutredningen ikke er fullverdig og gir et veldokumentert og tilfredsstillende bilde av konsekvensene tiltaket kan få for området.

Videre anfører Fylkesmannen at landskapsbilde og naturopplevelsene i området vil bli preget som følge av tiltaket. NGK Utbygging er av den oppfatning av at verken landskapsbilde eller naturopplevelsene i området vil bli preget i så stor grad at tiltaket. Dette er også vel dokumentert i konsesjonssøknad så vel som konsekvensutredning. Landskapet omkring det prosjekterte tiltaket er i stor grad av typen skogsterreng og Sandneselva er relativt lite synlig i terrenget ellers. Det foreligger videre ikke noe grunnlag for å kunne presumere at tiltaket, når anleggsperioden er over, vil fremheve seg nevneverdig i landskapet. Rørgate vil graves ned, kraftstasjonen vil være liten og den ytre fasade vil være lite fremtredende, samt at inntak vil være både lite synlig spesielt tatt i betraktning av at det ved utløpet av Stemmevatnet er anlagt en steinfylling. Under alle omstendigheter har det i konsesjonssøknad blitt lagt opp til at inntaksløsning kan endres i detaljplanlegging dersom dette enten er hensiktsmessig eller ønskelig.

For naturopplevelsens del vil tiltaket i liten eller ingen grad endre områdets opplevelseskvaliteter og muligheter for friluftsliv, jakt og fisk. Som nevnt ovenfor vil tiltaket være lite synlig i området og det kan vanskelig argumenteres for at det vil være til noen nevneverdig sjenanse i den sammenheng. Det største synlige inngrepet vil innebære en oppgradering av allerede eksisterende traktorvei. Dette innebærer at bredden på veien anslått til å bli ca. 4 m. det vil være behov for en 100 m lang avstikker fra eksisterende vei opp til inntaket og det vil være behov for en avstikker på omtrentlig 10-20 m fra eksisterende vei inn til kraftstasjonen som vil være permanent vei av typen klasse 4. Den eksisterende veien vil i stor grad bedre vilkårene for grunneier ved hogst av skog og tilkomst til Stemmevatnet. Det er likevel lagt til grunn i søknaden at det ved eksisterende vei blir anlagt bom slik at biltrafikk kun er forbeholdt grunneiere. Til slutt bemerkes det at en oppgradering av veien også vil bedre vilkårene for bruk av sykkel, slik at vi her kan se en positiv bivirkning av tiltaket.

Dernest anfører Fylkesmannen at det er uheldig å miste inngrepsfri natur. NGK Utbygging er i all hovedsak enig med Fylkesmannen på dette punktet, det vil alltid være uheldig å miste inngrepsfri natur. NGK Utbygging mener likevel at et slikt standpunkt er for generelt og unyansert, særlig med tanke på det

foreliggende tiltaket. Som det følger av både konsesjonssøknad og konsekvensutredning innebærer ikke tiltaket noe tap av INON sone 1 og kun et tap på 0,09 km² av INON sone 2. Videre foreligger det også flere tekniske inngrep i og langs Sandneselva slik at det er minimalt med inngrepsfrie naturområder igjen for dette området. Til slutt er det her også viktig å legge vekt på at det for foreliggende tiltak ikke er snakk om noe fysisk og faktisk bortfall av INON, men snarere en forflytting av INON-grensene. Videre er målingen av INON kun av teoretisk grad som i all hovedsak handler om en teoretisk grense for uberørt natur, mens det rent faktisk handler mer om den føyte opplevelsen av et inngreps omfang. NVE har sommeren 2015 signalisert at INON begrepet tas ut av behandlingen, og at det gjøres en mer skjønnsmessig vurdering.

Fylkesmannen anfører så at Stemmevatnet må undersøkes for å finne ut av om det finnes ål i vassdraget. Etter grunneieres egne utsagn er det ikke noen reproduserende bestand av bekkeørret i Sandneselva. I Stemmevatnet er det kun en tynn bestand av ørret som er preget av dårlig kondisjon. Dette har også medført at Stemmevatnet er lite brukt til fiske. Oppstrøms for Stemmevatnet finner en Torsteinsvatnet og Svartevatnet. Her er bekkeørreten noe større slik at disse vannene i større grad brukes til fiske. Det er ikke registrert ål i Sandneselva. Det er kjent at ål i aller høyeste grad trives i stilleflytende godt vannvegeterte elver, hvor en kan finne større vann oppstrøms. Grunneiere i området er ikke kjent med at ål verken har blitt fanget eller observert hverken i Sandneselva, Stemmevatnet eller Torsteinsvatnet. Av den grunn finnes det etter NGK Utbygging sin oppfatning lite som tilsier at det foreligger et behov for å undersøke om det finnes ål i vassdraget.

Til slutt ber Fylkesmannen NVE vurdere søknaden i lys av de mange utbyggingene i Masfjorden. NGK Utbygging ser det som naturlig at det foretas både en samlet og individuell vurdering av alle de omsøkte tiltakene, men er likevel av den oppfatning at det skal legges betydelig mer vekt på hver enkelt søknad framfor den samlede vurderingen. At det også skal foretas en samlet vurdering av alle kraftverk som følger i Masfjordpakken er noe NVE i sitt orienteringsskriv særlig oppfordrer høringspartene til komme med synspunkter på. NGK Utbygging oppfatter det slik at Fylkesmannen legger det fulle og hele ansvaret for en samlet vurdering opp til NVE og bidrar, slik NGK Utbygging oppfatter det, ikke i noen nevneverdig grad til å komme med synspunkter i den sammenheng.

Direktorat for mineralforvaltning

DMF vurderer at kraftverkets beliggenhet og begrensede omfang ikke vil komme i konflikt med registrerte mineralressurser. NGK Utbygging har ingen kommentarer til uttalelsen.

FNF Hordaland

FNF Hordaland fraråder å gi konsesjon av hensyn til friluftsliv, landskap, INON, biologisk mangfold og eksisterende belastning i området.

FNF Hordaland har i sitt hørings svar valgt å ikke komme med noen individuell vurdering av Sandneselva kraftverk. FNF har her valgt å trekke framheve den samlede belastningen av området sammen med en kvalitetsvurdering av innsendte søknadsdokumenter. FNF har valgt å framheve Bjørneklettbotn kraftverk, Nørlandselva kraftverk og Sulelva kraftverk som de mest konfliktytlt tiltakene. Følgelig trekker NGK Utbygging den slutningen at det ikke foreligger særlige grunner, etter FNFs vurdering, til å ikke gi konsesjon til Sandneselva kraftverk.

FNF påpeker at den samlede belastningen i Masfjorden er stor. Dette henger blant annet sammen med store utbygninger med eldre og umoderne miljøvilkår som Matrevassdraget og Haugsdalsvassdraget, mange konsesjonsgitte og utbygde småkraftverk, ny kraftledning fra Modalen til Mongstad, ny transformatorstasjon på Haugsvær, utvidelse av transformatorstasjon på Frøyset, samt en 132 kV kraftledning fra Dalsbotnfjellet vindkraftverk til Frøyset.

Det er ingen tvil om at det det har blitt bygget ut en god del småkraftverk i Masfjorden, men NGK Utbygging mener at dette isolert sett ikke innebærer at et avslagsgrunnlag foreligger. Videre er det NGK Utbyggings vurdering delvis urimelig å trekke inn BKK Produksjon sine lite miljøvennlige tiltak i vurderingen av om det skal gis konsesjon til et nytt og miljøvennlig kraftverk. Dernest er det heller ikke, slik NGK Utbygging ser det, relevant i stor nok grad å trekke inn nye kraftledninger og en ny transformatorstasjon som gode argumenter for å avslå konsesjonssøknad for Sandneselva kraftverk.

Det blir påpekt at den regionale planen for vannregionen Hordaland 2016-2021 viser til at for Masfjorden kommune, så er så godt som alle vassdrag i kommunen rammet av kraftutbygging. Dette er slik NGK Utbygging ser det, en sannhet med modifikasjoner. For det første er det en rekke av utbygningene som krever konsesjon. Dette er noe som må innvilges etter en høringsrunde. For det andre vil en rekke prosjekterte kraftverk, enten ikke være praktisk gjennomførbare, ha et for høyst kostnadsnivå til å rettferdiggjøre en utbygging eller bare forbli et prosjekt av andre årsaker. Så vi ser at det er en lang vei fra prosjektering til utbygging og ferdigstillelse.

FNF gjør, slik NGK Utbygging oppfatter det, en generell vurdering av konsesjonssøknadene som er sendt i forbindelse med Masfjordpakken. FNF er av den oppfatning at påfallende mange søknader utelukkende inneholder bilder av vassdrag med lav vannføring. I den sammenheng mener FNF det bør foreligge et lovfestet krav om en bedre visualisering av vassdragene og at dette også bør være et krav fra NVE.

NGK Utbygging stiller seg her noe undrende til en såpass generaliserende påstand. I konsesjonssøknad for Sandneselva kraftverk finner en i søknadens vedlegg 6, bilder ved tre forskjellige vannføringer på hhv. 0,4 m³/s, 0,36 m³/s og 1,2 m³/s. Dette må være, slik NGK Utbygging ser, tilstrekkelig til å kunne foreta en vurdering av vannføringen ved Sandneselva. Når det kommer til en anbefaling på endring av instruks fra NVE, er NGK Utbygging av den oppfatning at dette for det første er feil fora å fremme et slikt forslag, i en høringsuttalelse er det etter NGK Utbyggings klare oppfatning den konkrete søknaden, og i dette tilfelle, også den totale belastningen av Masfjord-pakken. For det andre, er det slik NGK Utbygging ser det, ikke vår oppgave å svare på instruks, eller å instruere NVE i hvordan deres saksbehandling skal foregå. NGK Utbygging har den fulle tiltro til at NVE, i aller høyeste grad er kompetente til å foreta en grundig vurdering av de konsesjonssøknader som sendes inn. Også når det kommer til deres kvalitetskontroll av søknadene.

Videre påpeker FNF at det på bakgrunn av for dårlig opplyste saksdokumenter, kan de heller ikke foreta en tilstrekkelig vurdering av hvordan utbyggingene samlet og individuelt vil påvirke fjordlandskapet i Masfjorden. FNF kommer med en klar formaning om at NVE her bør skaffe til veie en vurdering av den samlede belastningen for hele området for å forenkle arbeidsvilkårene for høringspartene. Også på dette området er NGK Utbygging av den oppfatning at FNF foretar en uforholdsmessig og uheldig generalisering av innsendte konsesjonssøknader. Dersom søknaden etter NGK Utbyggings oppfatning hadde vært for dårlig opplyst, ville ei heller søknaden ha blitt sendt eller godkjent av NVE. Når det så kommer til FNF formaning, vises det her til orienteringsskrivet NVE sendte ut hvor de oppfordret høringspartenes til å belyse, samt å ta stilling til både den samlede belastningen og den individuelle belastningen. NGK Utbygging ser det følgelig som lite hensiktsmessig å kommentere ytterligere på denne formaning og ser det heller ikke som nødvendig.

FNFs neste punkt er landskap og INON. FNF velger her å følge samme linje med en generell redegjørelse for hva som ligger i INON-begrepet, samt en uttalelse av generell art om landskapet i og rundt Masfjorden. Dette er slik, NGK Utbygging ser det, ikke veldig formålstjenlig og lite relevant for i en høringsuttalelse da det er klart at de aktuelle parter er innforstått med INON-begrepet.

FNF påpeker videre at de er av den oppfatning av at alle søknader er for mangelfulle til at de kan foreta en skikkelig vurdering av den samlede belastningen. For NGK Utbyggings del, er vi som nevnt tidligere av den klare oppfatning at søknaden er tilstrekkelig for at FNF kan foreta en vurdering. Videre vil kraftverket, som nevnt tidligere, ikke være særlig synlig verken for fjordlandskapet eller for friluftslivet. De konkrete inngrepene er etter vår oppfatning langt på vei godt nok visualisert til at en skal kunne danne seg et bilde av hvordan inngrepet vil fremstå i landskapet.

Som FNF påpeker har bruken av INON som indikator for tilstanden av norsk natur vært diskutert både i forvaltningen og i regjeringen. Dette har resultert i at den sittende regjering valgte å legge vekk begrepet, da det i stor grad er en teoretisk indikator som ikke tar høyde for den følte belastningen av et inngrep. Når det så er sagt vil Sandneselva kraftverk i svært begrenset grad beslaglegge INON-området ettersom tiltaket kun vil innebære et tap av INON sone 2 på 0,09 km². I den sammenheng er det også verdt å nevne at det

allerede er blitt bygget hytter i dette området, men dette er inngrep som ikke regnes som et inngrep etter INON-indikatoren.

FNF påpeker at en skal være varsom med å endre vannføringen i vassdrag, da dette vil påvirke artssammensetning, størrelse og tetthet på bunndyrfaunaen i et regulert vassdrag, jf. Saltveit 2006. Videre blir legger så FNF til grunn en presumpsjon om at den omsøkte utbyggingen ikke inneholder utgreiinger knyttet til bunndyr. Dette er en presumpsjon som ikke medfører riktighet. Det følger av konsekvensutredning utarbeidet av Multiconsult heter det at «det finnes ingen informasjon om forekomsten av bunndyr og plankton i Sandneselva.» Videre har flere vassdrag i Masfjorden vært preget av en forsurening som i kombinasjon med ustabil og grovt substrat tilsier at det etter alle overmål er lav produksjon av bunndyr. En korrekt antagelse må i så måte være forsuringssituasjonen i området har bidratt til å redusere artsmangfoldet av ferskvannsorganismer i elva. Det er følgelig lite som tilsier at tiltaket vil påvirke bunndyrfaunaen i nevneverdig grad.

Det har i området i og rundt Sandneselva ikke blitt registrert fossekall. Det er likevel lagt til grunn at det foreligger en viss tvil omkring denne observasjonen da fossekallen trives godt i denne type vegetasjon og naturtype. Av den grunn er det som avbøtende tiltak, blitt foreslått å sette opp reirkasser i og rundt Sandneselva slik at ikke fossekallen vil bli skadelidende og miste sine muligheter for å legge egg i sine rette omgivelser.

NGK-Utbygging kan ikke se at Sandneselva kommer i konflikt med omtalen fra fylkesdelplanen. Biologisk mangfold rapporten i denne søknaden har omtalt en bekkekløft med verdi B – og dette gir en middels negativ konsekvens å bygge ut Sandneselva kraftverk. NGK-Utbygging AS anser det som at denne lokaliteten er undersøkt nærmere, og at derfor vilkåret i Fylkesdelplanen er oppfylt, jf. biologisk mangfold rapport til denne søknad.

Som det fremgår av konsekvensutredningen, er bekkekløften i Sandneselva grundig undersøkt for både karplanter, moser og lav. Av den grunn kan ikke den generelle anførselen til FNF egentlig legges til grunn, da det fremstår som om de ikke har valgt å lese denne delen av konsesjonssøknaden. På generelt grunnlag går det likevel an å, til en viss grad, si seg enig med vurdering til FNF om at bekkekløfter kan innebære vanskeligheter for en god nok undersøkelse av artsmangfoldet i elven.

Det foreligger etter NGK Utbyggings oppfatning ikke grunnlag for å anføre naturmangfoldloven § 9. Prinsippet som følger av naturmangfoldl. § 9 omhandler håndtering om miljøvirkningene når det skal treffes beslutning som kan ha miljøvirkninger. Prinsippet sies å ha en «defensiv» og en «offensiv» betydning. I den negative miljøvirkningen, når virkningene er usikre – eller i det minste gjennomføre dem på den måten som kan gi minst miljørisiko. Bestemmelsens første punktum gir uttrykk for prinsippet i denne betydningen. I den sammenheng er det klart at det omsøkte tiltaket svarer til bestemmelsens «defensive» betydning ved at det har blitt gjennomført en svært utfyllende konsekvensutredning og det skal foretas avbøtende tiltak for å begrense og/eller fjerne de eventuelle negative miljøvirkningene.

Annet punktum reflekterer den «offensive» betydningen av prinsippet. Dette innebærer at når det foreligger en risiko for en alvorlig eller irreversibel miljøskade, må det settes i verkt tiltak for å hindre slike, selv om det ikke foreligger helt sikre vitenskapelige bevis for den mulige miljøvirkningen. Dette innebærer at det ut fra vitenskapelige kriterier eller erfaringskunnskap er en reell mulighet for at slik skade kan oppstå, men det kreves ikke sannsynlighetsovervekt, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 381. Slik en kan tolke FNFs uttalelser på generelt grunnlag, fremstår det som om det bestemmelsens annet punktum det ønskes å anføre, men at FNF her er for upresis i valg av hjemmelsgrunnlag. Under alle omstendigheter er føre-var-prinsippet, slik det er utformet i § 9, et sektorovergripende prinsipp, på lik linje med resten av bestemmelsene i lovens kapittel II. Dette innebærer at den praktiske betydningen vil være avhengig av hvilken vekt både miljøvernmyndighetene og de forskjellige sektormyndighetene legger på prinsippet i konkret politikktutforming, planer og enkeltavgjørelser.

På generelt grunnlag vurderes Sandneselva til å ha liten verdi som friluftsområde. Ikke langt fra Sandneselva ligger det en traktorveg. Denne benyttes i dag til å komme seg opp til Stemmevatnet hvor området rundt vannet benyttes til jakt, fiske og friluftsliv. En utbygging vil innebære et behov for oppgradering av traktorveien opp til inntaket som vil lette adkomst for grunneiere, syklistene og turgåere. For å hindre utvidet bruk av motoriserte fremkomstmidler i dette området kommer vegen til å bli stengt med bom slik at kun grunneiere vil ha tilgang til veien. Brukere av friluftsområdet ovenfor Sandneselva benytter seg stort sett av en skogsvei som går opp til Stemmevatnet. Elven er knapt synlig fra skogsveien og vil av den grunn heller ikke være til sjenanse for brukere av friluftslivet i området. Til slutt er det verdt å bemerke at det foreligger ingen regionalt viktige friluftsområder i dette området, jf. Fylkesmannen og Hordaland og Hordaland Fylkeskommunes kartlegging (2008). Således kan det vanskelig legges til grunn at søknaden for Sandneselva kraftverk er for svak i sin omtale av konsekvensene for friluftslivet.

Av hensyn til de "allmenne interesse" bør det heller ikke legges til grunn friluftsliv alene som et vurderingsparameter. Her spiller også muligheter for inntekter til lokalsamfunnet og den totale samfunnsøkonomiske nytteverdien for Masfjorden en vesentlig rolle. I den sammenheng har det blitt redegjort tidligere at Masfjorden kommune har muligheter til å påføre en eiendomsskatt på kraftverket. Videre har alle grunneiere folkeregistrert bostedsadresse i Masfjorden kommune slik at det også vil foreligge en skatteinntekt der. Til slutt bør det også vektlegges at kraftverket gir arbeidsplasser særlig i anleggsperioden, men også etter ferdigstilling av kraftverket.

Naturvernforbundet Hordaland

Naturvernforbundet Hordaland (NVN) vil på prinsipielt grunnlag gå mot utbygging av Sandneselva kraftverk. I den sammenheng anfører NVN at tålegrensen er nådd etter en samlet vurdering av all kraftutbygging i området. For det første er el-sertifikatordningen feil bruk av offentlige midler. For det andre er den sterke(?) satsingen på småkraft store negative konsekvenser for landskap, biologisk mangfold, kulturminne, friluftsliv og reiseliv. For det tredje vil det med dagens prisnivå generelt sett være mange dyre småkraftverk som er ulønnsomme og dermed lite realistiske prosjekter. For det fjerde vises det til den samlede belastningen for området. For det femte har BKK utnyttet stor del av kraftproduksjonen i Stølsheimen. For det sjette kommer det et nytt kraftspenn mellom Modalen og Mongstad, i tillegg til trafostasjon på Haugsvær, planer om luftspenn fra Dalsbotngjellet vindkraftanlegg til trafostasjon på Frøyset. For det syvende, med hensyn til det biologiske mangfoldet som blant annet oter, spettefugl og fossefall, og friluftsliv.

NGK Utbygging vil i det følgende gjøre sitt på å svare NVNs anførsler punktvis nedfor, så godt det lar seg gjøre.

For det første anfører NVN at elsertifikatordningen er feil bruk av offentlig midler. NGK Utbygging er av en helt annen oppfatning. Vi mener blant annet på bakgrunn av kunnskap om kraftbransjen og kjøp og salg av kraft, at dette er en ordning som skaper gode incentiver til en mer forsvarlig og bærekraftig ressursforvaltning. Det er likevel hevet over enhver tvil at hvorvidt el-sertifikatordningen er en god løsning eller ikke, bør gjøres i et annet fora enn i en høringsuttalelse. Det vises her til at det er Olje- og energidepartementet som er ansvarlig for lov og forskrift om elsertifikater. Under alle omstendigheter er elsertifikatordningen et tiltak som det er bred enighet om i både regjering og på Stortinget at er en fornuftig og bærekraftig bruk av offentlige midler.

Det anføres så at den "sterke" småkraftutbyggingen medfører store negative konsekvenser for landskap, biologisk mangfold, kulturminner, friluftsliv og reiseliv. NGK Utbygging stiller seg både enig og uenig i denne anførselen. På generelt grunnlag skal verdier som landskap biologisk mangfold, kulturminner, friluftsliv og reiseliv veie tungt i vurderingen, men likevel ikke i en så stor grad at dette overskygger en god helhetsvurdering av det konkrete tiltaket. Dette innebærer blant annet at det må foretas en individuell vurdering av konsekvensene for hvert enkelt tiltak.

Det følger av Multiconsult sin rapport at de landskapsmessige konsekvensene knytter seg i all hovedsak til utbyggingsfasen da både inntak og kraftstasjon i liten grad vil dominere landskapsrommet og ved ferdigstillelse vil berørte arealer tildekkes og revegeteres. I den sammenheng vurderes tiltaket til å ha en middels negativ konsekvens for landskapet i anleggsfasen og liten negativ konsekvens på sikt. Følgelig foreligger det lite som tilsier at NVNs anførsel stemmer overens med den korrekte vurderingen.

Det er klart at tiltaket til en viss grad vil berøre en viktig lokalitet av naturtypen bekkekløft med flere fuktighetskrevede arte som bl.a. mose. Videre har det blitt antatt at utbyggingen kan komme til å berøre vanntilknyttede fuglearter som fossekall og strandsnipe. Fossekall er riktignok ikke blitt registrert, men det presumeres at den er forekommende. Dette medfører at NGK Utbygging har valgt å gjennomføre en avbøtende tiltak for å begrense konsekvensene i så stor grad som mulig. For det første skal det sikres en minstevannføring lik 5 persentilen. Dette kommer i tillegg til overløp i forbindelse med de relativt hyppige mindre flommene og de mer sjeldne storflommene, samt avrenning fra restfeltet. Videre vil det settes opp reirkasser for å sikre at fossekallen ikke vil bli berørt i nevneverdig grad og slik at fossekallen sikres god levevilkår.

Det følger både av Multiconsult sin rapport, Fylkeskommunens uttalelse og Fylkesmannens uttalelse at tiltaket ikke vil berøre noen kjente kulturminner. Basert på informasjon som finnes vil ikke tiltaket få nevneverdig konsekvens for kulturminner og kulturmiljø.

På generelt grunnlag vurderes Sandneselva til å ha liten verdi som friluftsområde. Ikke langt fra Sandneselva ligger det en traktorveg. Denne benyttes i dag til å komme seg opp til Stemmevatnet hvor området rundt vannet benyttes til jakt, fiske og friluftsliv. En utbygging vil innebære et behov for oppgradering av traktorveien opp til inntaket som vil lette adkomst for grunneiere, syklistene og turgåere. For å hindre utvidet bruk av motoriserte fremkomstmidler i dette området kommer vegen til å bli stengt med bom slik at kun grunneiere vil ha tilgang til veien. Brukere av friluftsområdet ovenfor Sandneselva benytter seg stort sett av en skogsvei som går opp til Stemmevatnet. Elven er knapt synlig fra skogsveien og vil av den grunn heller ikke være til sjenanse for brukere av friluftslivet i området. Til slutt er det verdt å bemerke at det foreligger ingen regionalt viktige friluftsområder i dette området, jf. Fylkesmannen og Hordaland og Hordaland Fylkeskommunes kartlegging (2008).

Til slutt legger NVN til grunn at reiseliv vil bli skadelidende på grunn av utbyggingen av Sandneselva kraftverk. Her er det viktig å at det også i trekkes inn konsekvensen tiltaket vil ha for lokalsamfunnet og derav de samfunnsøkonomiske konsekvensene av et slikt tiltak. Det er blitt stadig mer populært og viktig for lokalt næringsliv å drive med gårds-/utmarksbasert reiseliv.

I området langs Sandneselva foreligger det ingen planer om dette, samt at potensialet for denne type aktivitet synes å være relativt lite. Videre er det klart at om tiltaket gjennomføres vil dette ha en utelukkende positiv samfunnsøkonomisk konsekvens i tillegg til å ha en positiv innvirkning for lokalsamfunnet.

Tiltakets alternativ A har en kostnadsramme på 20 millioner. En naturlig konsekvens av et dette vil være økt salg av varer og tjenester i prosjektområdet. Både når det kommer til spesialtjenester og –varer, men også i form av dagligvarer, gjesteovernatting, mv. Videre følger det av undersøkelser gjort på den direkte og indirekte verdiskapningen ved bygging av småkraftverk, at tiltaket her vil ha en anslått samlet lokal verdiskapning i området 20-25 millioner kroner. Videre vil anleggsarbeidet som er prosjektert til å vare et år, generere 10 årsverk i anleggsperioden og omtrentlig 0,2 varige årsverk som følge av driften. Til slutt i regnskapet legges det til at grunneiere med fallrett er begge bosatt i Masfjorden kommune. Følgelig vil 13,20 % av skatteinntektene gå direkte til kommunen, og fylkeskommunen og staten få 14,80 %. I tillegg til dette har Masfjorden kommune innført eiendomsskatt på næringsbygg som gjør at kommunen kan kreve inn inntil 07, % av lignet prosjektverdi hvert år.

Dernest anfører NVN at det med dagens prisnivå generelt sett være mange dyre småkraftverk som er ulønnsomme og dermed lite realistiske prosjekter. NGK Utbygging er av den oppfatning av at denne anførselen framstår som urimelig, generaliserende og viser klare tegn på mangelfull innsikt i innsendt konsesjonssøknad samt vedlagte konsekvensutredninger. Den budsjetterte kostnadsrammen på tiltaket er som nevnt 20 millioner. I tillegg er installert effekt forutsatt å bli 2,3 MW og beregnet middelproduksjon er

7,1 GWh. Dette gir en beregnet utbyggingskostnad på 3,38 kr/kWh. Følgelig er tiltaket å regne som en av de mer kostnadseffektive kraftverkene som blir prosjektert.

For det fjerde vises det til den samlede belastningen for området. Det blir i konsekvensutredning og i konsesjonssøknaden vist til at tiltaket ikke vil belaste området i nevneverdig grad. En utbygging vil medføre tap av INON på 0 km² i sone 1 og 0,9 km² i sone 2, et slikt bortfall vil ha ubetydelig eller ingen konsekvens for det biologiske mangfoldet. Videre vil ikke inntak bli synlig fra traktorveien opp til Stemmevatnet som går like vest for elva. Tiltaket vil heller ikke berøre kulturminner eller kulturmiljø. Den største konsekvensen tiltaket vil ha, er at det tas ut noe skog, da i all hovedsak furu og lauvskog. Som avbøtende tiltaket vil foretas vegetasjonsetablering og landskapspleie, samt at matjord fra grøfter blir lagt på plass etter anleggsperioden.

For det femte har BKK utnyttet stor deler av kraftproduksjonen i Stølsheimen. NGK Utbygging klarer i all hovedsak ikke se at dette kan stå som et selvstendig argument i seg selv for at det ikke skal kunne gis konsesjon. For det første er det i luftavstand omtrent 50 km mellom Sandneselva og Stølsheimen. Det er videre lite som i dag tilsier at energiforbruket kommer til å bli synkende i framtiden, med en befolkningsvekst følger det også et større behov for fornybare energikilder. Særlig tatt i betraktning den stadige utvidede bruken av el-biler vil dette behovet bli økende. Av den grunn faller i grunn NVNs anførsel på sin egen urimelighet.

For det sjette kommer det et nytt kraftspenn mellom Modalen og Mongstad, i tillegg til trafostasjon på Haugsvær, planer om luftspenn fra Dalsbotngjellet vindkraftanlegg til trafostasjon på Frøyset. Etter NGK Utbyggings oppfatning er ikke dette noe argument i seg selv mot å gi konsesjon snarere enn at det er faktaopplysning. Videre vil et nytt kraftspenn og ny trafostasjon innebære en økt kapasiteten som tilsier at det bør gis konsesjon for utnytte kraftspenn og trafostasjon til det fulle.

Til slutt anfører NVN hensynet til det biologiske mangfoldet som blant annet oter, spettefugl og fossefall, og friluftsliv. Av biologisk mangfold presumeres det at fossefall oppholder seg i og rundt Sandneselva, selv om dette ikke er blitt registrert av biolog. Videre vil utbyggingen berøre strandsnipen, men i en mer eller mindre ubetydelig grad. Oter og spettefugl holder ikke til i området. I tillegg vil heller ikke friluftslivet i behørig grad bli berørt. Det vises her til svar ovenfor vedrørende biologisk mangfold og friluftsliv.

Statens vegvesen region vest

Statens vegvesen region vest har valgt å ikke komme med noen anbefaling eller fraråding om hvorvidt Sandneselva kraftverk skal gis konsesjon eller ikke. I sin høringsuttalelse har Statens vegvesen region heller valgt å komme med en rekke merknader og kommentarer som NGK Utbygging må ta høyde for, i forbindelse med oppjustering av traktorveien og forbindelsen med Fv 374.

Statens vegvesen påpeker at eksisterende traktorvei og avkjøringspunktet må oppjusteres. Det blir i den sammenheng bemerket at det må NGK Utbygging må søke om tillatelse fra Statens vegvesen til å etablere avkjørsel. I søknaden må det også dokumenteres akseltrykk for frakt av elementer til kraftverket i henhold til veiens bæreevne. Eventuelle skader må også erstattes.

Som det fremgår av konsesjonssøknad er eksisterende traktorvei prosjektert oppjustert. I den forbindelse vil det også være behov for etablering av nytt/oppjustert avkjøringspunkt på ca. 30 meter. Skader som måtte oppstå som en klar følge av NGK Utbyggings bruk i forbindelse med utbygging av kraftverket vil selvsagt erstattet etter alminnelige erstatningsrettslige prinsipper. Dette innebærer at det er klart at det ikke foreligger grunnlag for erstatning der NGK Utbyggings bruk ikke volder skade. Ei heller er det da rimelig at andre skader som ikke skyldes NGK Utbyggings bruk vil måtte erstattes.

Videre påpekes det at avrenningssystem som broer/kulverter tåler en eventuell endring i vannmengde ved utbygging. Dersom det også skal foreligge et behov for å ta ut mer vann enn ved en normalsituasjon, må det videre kunne dokumenteres at Fv 374 ikke blir skadelidende i så henseende. I den sammenheng påpeker Statens vegvesen også at dersom det melder seg et behov for etablering av ny kulvert, er dette søknadspliktig, samt at det da kreves godkjenning fra Vegdirektoratet. Videre må dokumentasjon på tåleevne på eksisterende bro/kulvert legges fram for Statens vegvesen for godkjenning før et konsesjonsvedtak i saken.

Slik det også fremgår av konsesjonssøknaden vil en ferdigstillelse ikke medføre en økning i vannmengde. Alle anlegg som bygges i tilknytning til vassdrag skal ha avledningsevne til å tåle en definert flom. For bruer er dette typisk en 200 års flom. Slike flommer skal beregnes uavhengig av vassdragsanlegg og kraftverk i vassdraget. Et småkraftverk som dette er planlagt uten magasinering, og vil dermed ikke holde tilbake vann i en flomsituasjon. Dermed vil det ikke være forskjell fra dagens situasjon til et eventuelt utbygd kraftverk i vassdraget.

Til slutt påpekes det at en konsekvensutredning for et eventuelt dambrudd eller rørbrudd må være på plass. NGK utbygging søker alltid om klassifisering av dam og trykkrør og det blir foretatt en klassifisering av NVE før utbygging. Dette for å vurdere skadeomfang av dambrudd/rørbrudd. Dette vil bli utført som en tidlig del av prosjekteringen.

Med vennlig hilsen

Jon Olav Volden

Prosjektleder

NGK Utbygging AS

jov@norskgronnkraft.no

Mobil: +47 97 16 14 27